

על הרב מנצרת

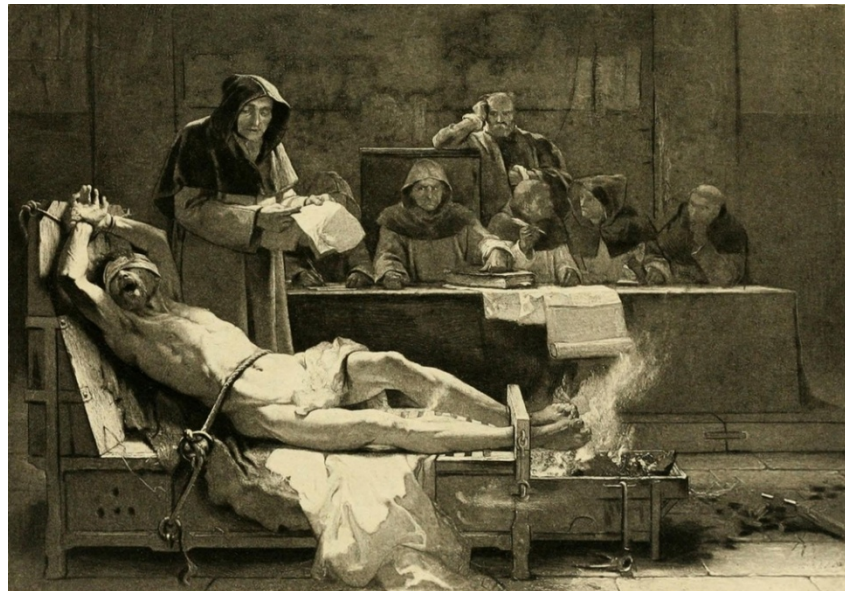
לכל אורך הדורות – גם היום – נערכים במזרח אירופה טקסים לציון צליבתו של ישו בידי היהודים. הטקסים האלו, נועדו בעיקר להפחת שנאה ולהעמקת השליטה של הדת הנוצרית בהמונים. שנאה ופחד אלו מוטיבים חזקים לשליטה.

אני מודה שכבן לעם היהודי הייתה לי בעייה להתבונן בעניין הנצרות "ואותו איש". יש לנו דם רע ושחור בנושא הזה. אולם החלטתי להתעלם מהרגש ולבדוק באופן רציונאלי. לא ראיתי שום דבר מזעיק בכתובים של הברית החדשה. למעשה, אין שם כלום. מילים וסיפורים. למה אנחנו נבהלים ממילים וסיפורים? למה הורגים אנשים שאומרים על עצמם שהם "בני אלוהים"? מה כבר יכול להיות? יצעקו כולם שהם בני אלוהים או אלוהים, אולי אז נפסיק לעשוק ולהרוג זה את זה.

המחקר הרציני והמאלף ביותר שקראתי בנושא, היה ספרו של השופט העליון חיים כהן "משפטו ומותו של ישו הנוצרי". המחקר הזה נערך לבקשת גורמים נוצריים עם הקמת המדינה, כדי לנסות ולברר מה באמת קרה שם. ממה שהוא מצא, זה קודם כל שלא ידוע אם האיש הזה בכלל היה קיים – אין שום עדות מהימנה על כך. דבר שני, היה צו הקיסר הרומאי המחייב להוציא להורג כל אדם שקורא לעצמו בן אלוהים. והיהודים נהגו תמיד לכנות את עצמם "בנים אנו לאלוהינו שבשמים", כך שלא היה דבר חריג בהתבטאות הרב מנצרת, אם בכלל היה.

כנער אני זוכר היטב את הסיטום שהיו לי – מדומים או אמיתיים – כמישהו שנשבה במרתפי העינויים של הכנסייה הקתולית.

אני "זוכר" – לכאורה – את הנזירים עם עיני האש המטרופות העמלים במלאכת "שכנוע הכופרים" שחטאו בכפירה. מספיק שאדם טען שכדור הארץ סובב סביב השמש, או שטען שהוא מעדיף את התורה המקורית של משה כדי שיענו אותו בעינויים המחרידים ביותר שמוחות האדם המעוותים יכלו להמציא, והכל בשם אלוהים האהוב והרחמן.

בשנת 1982 טיילנו ברומא, איטליה, והגענו לקריית הוותיקן. הסתובבנו כמה זמן בקתדרלה, ואחרי כמה זמן, אולי עשרים, שלושים דקות, התחלתי לחוש ברע עד שחשבתי להתעלף. ברחתי משם החוצה, רצתי למזרקה הקרובה וטבלתי את עצמי בתוכה, ותחושת הזוועה הזאת חלפה.

אני אמשיך כאן לצטט מספרו של השופט העליון חיים הרמן כהן, שהיה אחד המוחות החריפים והמפולפלים בארץ. הוא הקדיש שנים רבות למחקר הנושא הזה. במאה העשרים נכתבו כששים אלף! ספרים בנושא הזה.

"... אילולא האיסור החמור על לימוד הברית החדשה וספרי הנוצרים יכול להיות שהיה אפשר, עוד לפני מאות שנים, להוכיח מתוך כתבי הקודש שלהם עצמם שלא היתה ליהודים יד ברצח האל שלהם. ... אינך יכול לדעת מה להשיבה להם, אם אינך בקי בדוקומנטציה שעליה הם סומכים; ... מבחינה זו איסור קריאת הברית החדשה הסב לנו נזק עצום: במשך מאות שנים עמדנו מול האשמות הנוצרים מבלי לדעת מה להשיב.

... משבשלה במוחי תיאוריה זו, שהכוהן הגדול כינס את הסנהדרין כולה בליל ערב פסח לא כדי לשפוט סתם פושע, אלא כדי לנסות ולהציל מן המשפט הרומי נפש אדם מישראל – רב ומורה האהוב על העם – ריכזתי את כל כוחי בחיפוש אחרי סימוכין במקורות היהודיים, הרומיים והנוצריים, עד אשר השלמתי בניין הנראה בעיני יציב ומוצק דיו לעמוד בכל ארגומנטציה סבירה ועניינית.

... בשבילי עצמי היתה ההתעסקות במשפט ישו משום חוויה כבירה. לא זו בלבד שלמדתי להעריך ולכבד את תורת המוסר המיוחסת לישו, אלא נוכחתי לדעת שתורה זו היתה מסוגלת, ואף ראויה, להיכלל ולהיטמע בתורות שבעל-פה שלנו.

.... יוצא שאין בנמצא כל מקור תלמודי המעיד על משפטו של ישו הנוצרי.

.... העולה מן המקובץ שהיהודים – הם או ראשי כוהניהם או זקניהם – לא מילאו תפקיד כלשהו, מכריע או אחר, בהליכים שהתנהלו לפני הנציב הרומי.

.... על כן קיסרי רומי היו .. "אלוהים" בעצמם, וכפירה באלוהותם כמוה ככפירה באלים.

... מרוב שנאה לרוצחי אלוהיהם שכחו את תורת ישו עצמו, שאין גם הם בנים לאביהם שבשמים – המזריח שמשו לרעים לטובים גם יחד, והממטיר גשמי לוציקים ולרשעים גם יחד – אלא אם אוהבים את אויביהם, ואביהם בשמים גם להם לא ימחל עוונותיהם אם לא ימחלו הם לבני אדם.

הבאתי כמה ציטטות מספרו של השופט כהן, מבלי לציין את מספרי העמודים.

וכן הלאה וכן הלאה. מי שירצה להתעמק בספר המצויין הזה של השופט כהן, יכול להשיג את הספר שמצויי כעת שוב בחנויות הספרים. השופט כהן עצמו היה דמות יוצאת דופן – בן למשפחה חרדית שלמד במרכז הרב אצל הרב קוק, ולאחר מכן התרחק מההחמרות הדתיות כשהוא מקפיד על מוסריות עליונה. עילוי ומשכיל. בעיני אדם מוסרי איננו "חוזר בשאלה", אלא אדם המעוניין לצאת מהקופסה הנוקשה ולהתבונן בעולם. הוא גם היה מעוניין לשלב את המשפט העברי בדין הישראלי. מצפוניסט, איכפתיניק, מעמודי התווך של המדינה הקמה ומתהווה.

שמעתם על שופט בארץ שהולך לבית הסוהר להתנצל בפני אדם על ששפט אותו למאסר? ואותו אסיר נושא את מיטתו של השופט לאחר פטירתו. (עמוס ברנס שהורשע על רצח החיילת רחל הלר, שכנראה הפילו עליו תיק)

אחרי שלמדתי להסתכל בנושא הזה – כמו בנושאים רבים אחרים – בקור רוח וללא שום רגש – מה שמעניין אותי כיום זה הלקח שאפשר ללמוד מכך, ששייך בהחלט למה שמתרחש אצלנו כיום.

קודם כל, הדבר היחידי כמעט שהתרחש נכון במהלך המאה העשרים, זה להעניק קצת מדינה לעם היהודי. והדבר השני לפשעי העמים זה כנגד זה במהלך אותה מאה, זאת הכרזת מלחמת השמד מצידם של עמי ערב והאיסלם הפנאטי מבית מדרשם של האחים המוסלמים והמופתי הירושלמי בראשם.

לא ייתכן שלא יהיו אנשים שלא ילמדו ויתעמקו בתורת משה בגירסתה המקורית. לא ניתן למעשה לתרגם את התנ"ך לשפות אחרות. לשפה העברית יש כוח רוחני מיוחד שלא מצוי כנראה, בשפות אחרות, לעניות דעתי. חובת האומות לאפשר לעם הספר ללמוד ולהגשים את הדרך שניתנה לו.

מה שברור מאותה תקופה שלפני חורבן בית שני, ששלטו בעם, שהיה למעשה די גדול ועשיר, כנופיות של נוכלים ומנוולים שכל מה שעניין אותם שלטון ותככים. כאז, כן כיום.

אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם עַד כִּי־יַעֲבְרוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לֹא תֵעָבֵר יוֹד אֶחָת אוֹ־קוֹץ אֶחָד מִן־הַתּוֹרָה עַד אֲשֶׁר יִקְרָא הַלֵּל. (ציטוט מהברית החדשה – מהדרשה על ההר)

שאלתי פעם רב, כשאני מצטט את הפסוק הזה – למה נידו את כת הנצרנים? לא היתה לו תשובה של ממש. לבסוף אמר – אנחנו אוהבים להתקוטט. פושעים אכזריים לא מנדים. רבנים שלוקחים שוחד, גונבים, משקרים, חסרי מצפון לחלוטין, לא מנדים. מי בכלל נתן למישהו סמכות לנדות בני אדם, ובכך לחסום בפניהם את הדרך לשנות את דרכיהם? הרי מהות כל הבריאה לאפשר לבני האדם לעשות דברים טובים ורעים, הבריאה מאפשרת לבני האדם ללמוד מתוך תעיה וטעיה ותיקון טעות. ואם רואים את מהלכי החיים כאינסופיים – שמהלך חיים עלי אדמות אינו מופע חד פעמי – הרי שבהמשך, תוך כדי היוולדיות חוזרות, ניתנת לאדם האפשרות ללמוד, בכאבים, להפיק לקחים ולהשתנות. זאת דעת חכמי האומות וחכמי ישראל ששמעתי את דבריהם.

ספק אם רבי עקיבא וחבריו היו מנדים את כת הנצרנים אילו ידעו את ההשלכות האיומות של המעשה. שמעתי לפני כמה זמן שרוצים לנדות את החבדניקים על עניין המשיח. יש כאן שתי אפשרויות: או שיבוא המשיח המופלא הזה וכולנו ניוושע, או שלא, ועולם כמנהגו ינהג. הזמן יעשה את שלו. באותו זמן רחוק, התחולל מאבק דמים אכזרי בין קבוצות יהודיות רבות על השליטה בעם, על כוח כסף ושלטון, דבר שגרם באופן בלתי נמנע לחורבן.

שנאת היהודים היא אלמנט מובנה בדת הנוצרית, ובכך למעשה סותרת את תורת הרב מנצרת, שהטיף לסליחה ואי-שנאה, שזה המסד של דת משה.

מקום שבו שוכנת שנאה, שם אין אלוהים.

הלקח שצריך למצוא מכנה משותף בין בני האדם ולאפשר לאלה שעושים טעויות את המרחב להכיל, ללמוד ולתקן. מהחרמות נידויים והוצאות להורג לא תוקן דבר.

אם העזנו לעסוק בנושא הכאוב הזה, אז נוסיף כמה מילים.

הכוונה במאמר הזה לתת לקהל כמה אמצעים להשיב דברים, ואולי לשקם מה שניזוק.

מנתונים שמצאתי מכוחות עצמי בעבר, התגלו דברים יוצאי דופן: שהרב מנצרת לא מת על הצלב, אלא שאחד התלמידים שיחד, כנראה את השומרים, הורידו אותו מהצלב, ולאחר כמה חודשים הוא החלים. מצליבה לא מתים מייד, הרעיון השטני העומד מאחורי זה שהאדם יפרפר כמה ימים, כשהשמש מיבשת אותו ובעלי החיים אוכלים אותו כשהוא חי. אחרי כמה חודשים הופיע בהודו אדם בשם דומה – עיסה או מישהו המזכיר את השם ישו, שחי עד גיל 84 מת ונקבר בהרוואן שבקשמיר. חוקרים את הדבר הזה כבר מהמאה התשע עשרה, ויש לכך עדויות נסיבתיות. בקשמיר קיימים מקומות רבים בעלי שמות המצלצלים כעברית. התגלתה "הבשורה על שם יהודה", שבה נאמר שהרב מנצרת למעשה רצה להיצלב, ושתל איזה רעיון במוחו של יהודה, שנכח האיום בצליבה, הרב יגלה בציבור את כוחותיו הנסתרים, שבעזרתם יחולל לכאורה כל מיני נסים, יבריא את הרומאים מהארץ ויכונן מחדש את מלכות ישראל. הסוף העגום ידוע. מה שלא יהיה, אין שום קשר בסיפור הזה ולהאשמת היהודים בצליבת ישו. למעשה, כל המין האנושי כשל בהגשמת מטרות המין האנושי, שזה לקדם ולהחיש את התקדמות האינדיבידואלים במעלות מדרגות התודעה, של כל הבריאה, ולא רק בני

האדם. לכך פעלו אנשים מתקדמים בכל העמים ובכל הדורות, כמו אברהם ומשה, בשיקום המערכת, המשולה למצפן המכווין את מהלכי ההיסטוריה כך שכמות הסבל עלי אדמות תהיה מינימאלית. לתהליכים של פיתוח התודעה נלווים שאריות, לכאורה, כמו ההפרשות אחרי האכילה, ואת השאריות הללו יש לאיין עם חוכמה רוחנית. זה מה שעמד, כנראה מאחורי משימתו של משה ואישים אחרים במהלך ההיסטוריה. העובדה ששורר סבל עצום כל כך עלי אדמות, הוא העדות שכלל המין האנושי כשל בכך. כנראה שזאת הסיבה העיקרית לשנאה הקשה שהעם הזה סופג מכל הכיוונים. באופן תת מודע בני האדם מאשימים את עם ישראל בסבל העולמי, אולם למעשה עם ישראל ייצג את כל האומות וכל בני האדם אחראים למה שמתרחש עלי אדמות.

ברור שבאלפיים השנים האחרונות העם הזה רק הביא ברכות רבות למין האנושי, ללא שיעור ביחס למספרו.

מעניין שבורא עולם – שלי ברור כשמש שהוא קיים – אולם לא כמעין יישות חיצונית העומדת מעל ומעבר לבריאה, ברא את העולם כשהוא מצווה דיאטה טבעונית. (בראשית א' כ"ט) משום מה ההוראה הזאת נשמטה מתרי"ג מצוות. פעם שאלתי רב על כך, הוא לא ידע מה לענות.

מעניין גם שמה שניתן לבני ישראל במסעותיהם במדבר היה מזון טבעוני בעיקרו. הראי"ה קוק אומר במקום כלשהו בכתביו שבבית המקדש השלישי יקריבו צמחים ולא בעלי חיים.

לדעתי תשעים וחמישה אחוזים מהסבל האנושי עלי אדמות נגרמים מחמת היחס הנורא של בני האדם אל עולם החי. זה חוזר אלינו כבומרנג. זה כמו חשבון בנק – אם אני גורם סבל, זה חייב לחזור אלי בעצמה גוברת.

הרב מנצרת התנגד להקרבת בעלי חיים במקדש, והטיף, כנראה, לטבעונות או צמחונות. יש להניח שזאת אחת הסיבות שהעלתה את חמת השלטונות היהודיים – תחשבו על הכסף העצום שהתגלגל שם בבית המקדש, סביב תעשיית הקרבנות, הבשר, העורות ושאר חלקי בעלי חיים שאפשר לנצל.

העם הזה עסוק מראשיתו בקטטות בלתי פוסקות ולא מסוגל למצוא מכנה משותף לכל הצבעים הרבים המרכיבים את הקשת האנושית. היו שומרונים, קראים, נצרנים, צדוקים, פרושים, ועוד מאות קבוצות שרובן אבדו או פרשו מהעם היהודי. היום אני רואה שנאה קשה מצד "חרדי הדת" מחמת קיומם של ציבורים שדרכם שונה או מקלה. מה רע שיהיו מיליארד יהודים שנוסעים בשבת לבית הכנסת? לגבי השבת זאת השביתה משנאה. שנאה היא אש שחורה ששורפת את נפשנו מבפנים.

לגבי "אלוהים" זוהי אידיאה של הרמוניה ואחדות שעלינו להגשים עלי אדמות. האחידות הזאת איננה מחייבת את כולם ללבוש את אותו מעיל, אלא לקבל את כל מה שיש, את השונה והחריג.

